

HVV in de bres

EFSA-advies over Afrikaanse varkenspest (AVP) bij everzwijnen

HUBERTUS
VERENIGING
VLAANDEREN

DE KRACHT
ACHTER
UW JACHT

© Robert-Jan Asselbergs

► Tekst: Kenniscentrum HVV

De everzwijnenpopulatie reduceren en stabiliseren. Dat is een van de maatregelen die Europa voorstelt ter preventie van de Afrikaanse varkenspest, die ondertussen al aan de poorten van Polen en Duitsland staat.

De Europese Commissie vroeg in december 2017 aan wetenschappers van het EFSA (de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid) om een rapport te schrijven over de Afrikaanse varkenspest bij everzwijnen, en hoe deze in te dammen.

Het eindrapport, sinds kort voor iedereen beschikbaar, komt met enkele opvallende adviezen en waarnemingen, waaronder de vaststelling dat het onmogelijk is om te bepalen hoe laag de populatiedichtheid moet zijn wanneer je niet wil dat de Afrikaanse varkenspest zich verder kan verspreiden.

Waarom? Omdat waarschijnlijk bij de verspreiding niet alleen de dichtheid van de populatie een rol speelt, maar evengoed factoren

zoals de sociale structuur van de rottes en het al dan niet in contact komen met besmette kadavers. Veldobservaties tonen alvast dat ook in gebieden met een zeer lage densiteit aan everzwijnen de Afrikaanse varkenspest voorkomt.

Wat stellen de experts dan voor? Ten eerste: de everzwijnenpopulatie reduceren en stabiliseren nog vóór de Afrikaanse varkenspest uitbreekt. Samen met het verkleinen van de groep verkleint automatisch de kans dat de zwijnenpopulatie in contact komt met het virus. En als de ziekte dan toch uitbreekt (gelukkig ongevaarlijk voor de mens), dan is een groot deel van het uitdunningswerk reeds gedaan.

Indien toch een besmettingshaard ontstaat, is het het doel om de verspreiding van de ziekte zo snel mogelijk tegen te gaan. EFSA adviseert in dat geval om de populatie gedurende korte tijd volledig met rust te laten: door een jachtverbod op alle soorten in te voeren en door gewassen op het veld te laten staan om voedsel en dekking te bieden zodat de everzwijnen ter plaatse blijven. In de zone rond de besmettingshaard (waar de ziekte nog niet voorkomt) moet in dat geval werk gemaakt worden van een drastische populatiereductie.

De aandacht van Europa voor de problematiek is zeker niet misplaatst, gezien de ziekte zich steeds verder verspreidt. In juli van dit jaar nog braken nieuwe besmettings-

haarden uit in Roemenië, alsook in Oekraïne en Moldavië. Wanneer de ziektedruk afneemt, kan een actief populatiebeheer terug overwogen worden.

EFSA pleit er ook voor om het bijvoederen van everzwijnen te verbieden, in tegenstelling tot aankorrelen.

EFSA-rapport onder de loep: drie opmerkelijke vaststellingen

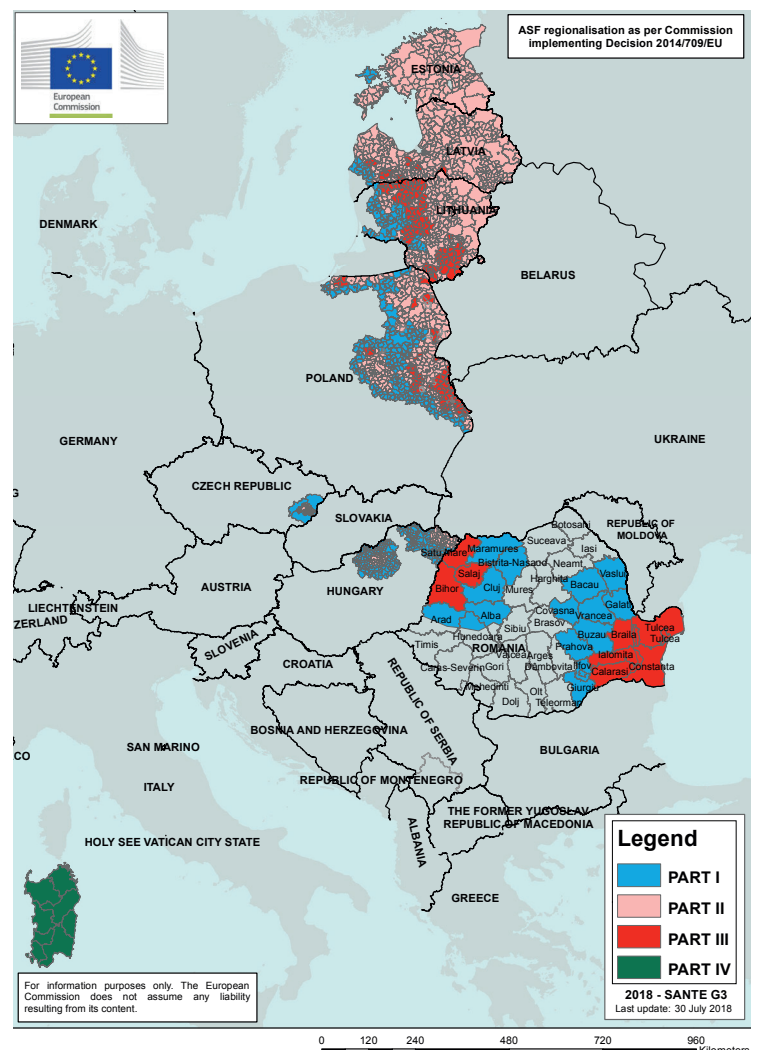
EFSA onderzocht de efficiëntie van verschillende methodes en technieken om de populatie van everzwijnen te laten dalen. De onderzoekers gingen daarbij zeer breed: afschot, intensieve drijfjachten met honden, afschot vanuit helikopters, gebruik van vallen, geboortebeperving en zelfs het gebruik van gif komen aan bod in het rapport. Voor de meer extreme technieken, zoals afschot vanuit helikopters en het gebruik van gif, komt de meeste informatie uit werelddelen waar het everzwijn als invasieve exoot wordt beschouwd (bijvoorbeeld Noord-Amerika en Oceanië). Uiteraard zijn niet al deze technieken zomaar te verantwoorden! Onder andere dierenwelzijn en selectiviteit van de maatregel zijn zaken die in acht moeten worden genomen.

Wat recreatieve jacht betreft concludeert EFSA dat dit effectief kan zijn om AVP-vrije populaties op een stabiel niveau te behouden, op voorwaarde dat de everzwijnen niet worden bijgevoerd (aankorrelen is wel mogelijk) en dat de focus van het afschot niet op grote keilers komt te liggen. Het gemiddelde afschot dat nodig zou zijn om de populaties op stabiel niveau te houden werd door hen geschat op 67 % van de populatie. Uiteraard zal het exacte percentage verschillen van regio tot regio.

Enkele landen zijn bezig met de constructie van een afrastering, om de verspreiding van de Afrikaanse Varkenspest te beperken. Polen construeert een raster van 1.236 km langs de grens met Rusland, Wit-Rusland en Oekraïne. De totale kost wordt geschat op 57 miljoen euro. Denemarken bouwt een raster van 70 km lang op de grens met Duitsland. Of deze grootschalige rasters effectief helpen om de verspreiding van de Afrikaanse varkenspest tegen te gaan, zal nog moeten blijken. Afrastering op lokaal niveau kan een efficiënte maatregel zijn om schade aan de beschermde gewassen te voorkomen. Het is echter niet bekend in welke mate verschillende types rasters daarbij ook de verspreiding van AVP zullen voorkomen. Natuurlijke barrières zoals rivieren kunnen de verspreiding vertragen, maar houden ze over het algemeen gesproken niet tegen.

Daarnaast benadrukt de EFSA het belang van passieve monitoring. Het systematisch melden en laten analyseren van kadavers van everzwijnen is een efficiënte methode gebleken om de ziekte in een vroeg stadium te detecteren. Dit is extreem belangrijk om de verspreiding ervan tegen te gaan voor het te laat is. ■

Het volledige advies van EFSA vind je op: <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5344>

- **Groene zone (PART IV):** AVP is endemisch. Dit betekent dat de ziekte blijft voorkomen in het gebied, zonder dat de ziekte zich er verder uitbreidt. Bij een endemische ziekte blijft het aantal besmette dieren (hier: varkens en everzwijnen) ongeveer constant.
- **Rode zone (PART III):** AVP komt voor bij varkens en bij wilde zwijnen. De ziekte is nog niet endemisch.
- **Roze zone (PART II):** AVP komt voor bij everzwijnen
- **Blauwe zone (PART I):** zone met hoger risico op uitbraak van AVP, waar echter nog geen gevallen werden geconstateerd. In deze zone wordt de situatie op de voet gevolgd om nieuwe besmettingen te detecteren.